

УДК 339.9:004

Морзе Наталія Вікторівна

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України,
проректор з інформатизації навчально-наукової та управлінської діяльності
Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна
n.morze@kubg.edu.ua

Веселовська Ольга Володимирівна

кандидат економічних наук, начальник відділу міжнародних зв'язків
Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна
o.veselovska@kubg.edu.ua

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті проаналізовано розвиток інформаційного суспільства в Україні шляхом ретроспективного порівняння індексу глобальної конкурентоспроможності, індексу мережевої готовності та індексу розвитку е-уряду, які відображають основні тенденції використання інформаційно-комунікаційних технологій в українському суспільстві. На основі отриманих результатів проведено SWOT-аналіз розвитку інформаційного суспільства в Україні; визначені основні проблеми і перспективи його розвитку та розроблено рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності України шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: індекс глобальної конкурентоспроможності; індекс мережевої готовності; індекс розвитку е-уряду; інформаційно-комунікаційні технології; інформаційне суспільство.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Одним із найбільш важливих факторів розвитку суспільства двадцять першого століття є інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), які швидко проникають в усі сфери нашого життя, полегшуючи і спрощуючи буденність. Нині нікого не здивуєш електронною наукою або освітою, віртуальним бізнесом або урядом, про які ще 50 років тому годі було і мріяти. Револьюційний вплив нових технологій створив передумови для виникнення і прискорення глобалізації, забезпечивши швидкість у комунікаціях і торгівлі та зробивши глобальну конкуренцію не лише боротьбою транснаціонального капіталу і національних економік, але й внутрішніх інноваційних систем, нерозривно пов'язаних з ІКТ. Не даремно всі високорозвинені держави розглядають побудову інформаційного суспільства, як основу свого соціально-економічного, політичного та культурного розвитку і проводять цілеспрямовану державну інформаційну політику. Головна стратегічна мета державної інформаційної політики України – це широке запровадження і використання новітніх інформаційних технологій як системних чинників політичного і соціально-економічного реформування країни з метою її входження до світового інформаційного співтовариства. Ключовими документами, які визначають національну політику щодо інформатизації, є:

1. Указ Президента України від 31.07.2000 р. №928 «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні»;
2. Закон Верховної Ради України від 04.02.1998 р. №74/98-ВР «Про національну програму інформатизації»;

3. Постанова Верховної Ради України від 04.02.1998 р. №77/98-ВР «Про затвердження положення про Консультативну раду з питань інформатизації при Верховній Раді України»;
4. Постанова Верховної Ради України від 01.01.2005 р. №3175-IV «Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні»;
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 р. №1352 «Про затвердження Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації».
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.12.2005 р. №1153 «Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010рр.»;
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. №1722-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року».

Значення інформаційно-комунікаційних технологій у досягненні високого рівня конкурентоспроможності країни важко переоцінити, адже саме вони, по-перше, підвищуючи рівень комп'ютерної грамотності, сприяють зростанню конкурентоспроможності окремої особи, а, отже, і держави в цілому; по-друге, підвищують готовність держави до участі в інформаційно-технологічних процесах та, по-третє, сприяють комунікації між урядом, бізнесом та населенням. На жаль, оцінити ефективність реалізації державної політики у сфері інформатизації і розвитку інформаційного суспільства України надзвичайно важко, адже офіційно визнана система індикаторів (показників) оцінювання цих процесів відсутня. Враховуючи даний недолік з метою інтегрованої характеристики рівня конкурентоспроможності країни через призму використання ІКТ, проаналізуємо загальновідомі «глобальні» індекси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями конкурентоспроможності взагалі і проблемами підвищення рівня національної конкурентоспроможності з виявленням ролі інноваційного розвитку, зокрема, займаються як вітчизняні, так і закордонні вчені. Цьому питанню присвячені дослідження експертів Інституту стратегії та конкурентоспроможності при Гарвардському університеті (США), Міжнародного інституту розвитку менеджменту, Всесвітнього економічного форуму, ООН та інших світових організацій: Хавієра Сала-і-Мартіна, Роберта Дж. Барро, Т. Дж. Ренкема, Патрісія Паскаль, М. Торсен, Джефрей Рой та багатьох інших. Цікавими є дослідження вітчизняних вчених, зокрема В. Гейця, Я. Жаліла, С. Онишка, І. Полумієнка, Ю. Полунєєва, А. Семенченка, В. Семиноженка та ін.

Мета статті. ІКТ, які, за рахунок розвитку інновацій, всіляко підвищують продуктивність і стимулюють ділову активність, сприяють підвищенню рівня конкурентоспроможності країни, а, отже, і добробуту її населення. Отже, зв'язок між розвитком ІКТ і благополуччям країни є беззаперечним. Саме тому особливо актуальною є необхідність стимулювання використання потенціалу ІКТ як державою, так і окремими організаціями і громадянами.

Мета статті визначення й аналіз основних показників розвитку інформаційних технологій в Україні, що дає можливість оцінити сучасний стан розвитку інформаційного суспільства і надати рекомендації щодо розробки необхідних заходів для його поліпшення.

Постановка завдання. Визначити і проаналізувати основні показники розвитку інформаційного суспільства в Україні, спираючись на дослідження фахових міжнародних організацій. Визначити структуру і зміст найважливіших показників, що стосуються рівня розвитку ІКТ. Вивчити динаміку визначних показників і за цими критеріями порівняти Україну з іншими країнами. Надати рекомендації щодо поліпшення ситуації.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Отримані результати статті базуються на таких спеціальних методах дослідження: методи статистичних порівнянь, вибіркового обстеження, групування та екстраполяції дозволили провести аналіз досліджуваних індексів і надати аналітичну оцінку існуючого стану конкурентоспроможності України й оцінити стан використання інформаційно-комунікаційних технологій в українському суспільстві; експертний метод вибору показників індексів, методи економіко-статистичного аналізу та прогнозування були використані під час розробки практичних рекомендацій та обґрунтуванні шляхів підвищення конкурентоспроможності України шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Індекс глобальної конкурентоспроможності (WEF Global Competitiveness Index) – комплексний інструмент оцінювання мікро- і макроекономічних показників національної економіки і її потенціалу в досягненні стабільних темпів економічного зростання в середньостроковій перспективі. Спеціалісти Всесвітнього економічного форуму розглядають конкурентоспроможність як набір інститутів, політик і факторів, які формують рівень продуктивності країни, який, у свою чергу, впливає на рівень добробуту населення і визначає дохідність інвестицій в економіку.

Таблиця 1

Індекс глобальної конкурентоспроможності країн за версією ВЕФ 2010–2014рр.

Країна	GCI 2010-2011		GCI 2011-2012		GCI 2012-2013		GCI 2013-2014	
	Місце в рейтингу	Індекс	Місце в рейтингу	Індекс	Місце в рейтингу	Індекс	Місце в рейтингу	Індекс
Швейцарія	1	5,63	1	5,74	1	5,72	1	5,67
Сінгапур	2	5,48	2	5,63	2	5,67	2	5,61
Фінляндія	7	5,37	4	5,61	3	5,55	3	5,54
Німеччина	5	5,39	6	5,41	6	5,48	4	5,51
США	4	5,43	5	5,43	7	5,47	5	5,48
Швеція	3	5,56	3	5,61	4	5,53	6	5,48
Гонконг	11	5,27	11	5,36	9	5,41	7	5,47
Нідерланди	8	5,33	7	5,41	5	5,50	8	5,42
Японія	6	5,37	9	5,40	10	5,40	9	5,40
Великобританія	12	5,25	10	5,39	8	5,45	10	5,37
Канада	10	5,30	12	5,33	14	5,27	14	5,20
Данія	9	5,32	8	5,40	12	5,29	15	5,18
Австрія	18	5,09	19	5,14	16	5,22	16	5,15
Польща	39	4,51	41	4,46	41	4,46	42	4,46

Чехія	36	4,57	38	4,52	39	4,51	46	4,43
Іспанія	42	4,49	36	4,54	36	4,60	35	4,57
Португалія	46	4,38	45	4,40	49	4,40	51	4,40
Латвія	70	4,14	64	4,24	45	4,41	52	4,40
Казахстан	72	4,12	72	4,18	51	4,38	50	4,41
Латвія	70	4,14	64	4,24	45	4,41	52	4,40
Угорщина	52	4,33	48	4,36	60	4,78	63	4,25
Росія	63	4,24	66	4,21	67	4,20	64	4,25
Грузія	93	3,86	88	3,95	77	4,07	72	4,15
Словаччина	60	4,25	69	4,19	71	4,14	78	4,10
Україна	89	3,90	82	4,00	73	4,14	84	4,05
Молдова	94	3,86	93	3,89	87	3,94	89	3,94

Джерело: [3–6]

Досліджуючи дані контрольних показників Індексу глобальної конкурентоспроможності, варто відзначити, що четвертий рік поспіль рейтинг очолює Швейцарія; Сінгапур впевнено утримує другу позицію, а Швеція та Фінляндія сперечаються за третє місце. Ці Північні та Західноєвропейські країни домінують у першій десятці разом з Німеччиною, Швецією та США. Отже, успіху досягають країни, які розбудовують економіку знань, яка сприяє забезпеченню національних інтересів, поліпшенню керованості економікою, розвитку наукоємних виробництв і високих технологій, зростанню продуктивності праці й удосконаленню соціально-економічних відносин.

Засновником наукового напрямку «економіка знань» є Ф. Махлуп [16], який у праці «Производство и распространение знаний в США» проаналізував склад валового національного продукту США у 1958 році. Автор визначив, що 29 % усього ВВП було отримано із сектору знань, а саме: освіта – 44,1 %; наукові дослідження і розробки – 8,1 %; засоби масової інформації (радіо, телебачення, телефон і т. д.) – 28,1 %; інформаційна техніка – 6,5 %; інформаційні послуги – 13,2 %. Провідні українські вчені, такі як В. Геєць, В. Александрова, Ю. Бажал, М. Данько, В. Дем'яненко та інші, зазначають [2], що у структурі валового внутрішнього продукту країни, економіка якої базується на використанні знань, домінують високотехнологічні галузі й інтелектуальні послуги, а національний прибуток формується за рахунок інноваційної або технологічної ренти.

За результатами аналізу Україна посідає 84 місце, втративши за рік 11 позицій. Таке зниження відбулося не лише через погіршення кумулятивної абсолютної оцінки, а й через просування інших країн на вищі позиції. Тобто, тоді, коли провідні країни світу здійснюють перехід до інформаційного суспільства, розбудовують економіку знань, у якій інтелектуальний капітал – головний виробничий ресурс, Україна, на жаль, залишається сировинною країною з надзвичайно низьким рівнем не лише генерації, але й використання чужих інновацій, для якої економіка знань залишається недосяжною вершиною.

Розрахунок Індексу здійснюється на основі інтегрованої оцінки 12 показників, про те, для більш детального аналізу, розглянемо лише два – «Технологічну готовність» й «Інновації». Для порівняння оберемо найближчу сусідку нашої країни – Польщу, економічний і суспільно-політичний розвиток якої мав переконливий демонстративний ефект і став прикладом швидкої системної перебудови постсоціалістичних країн, у тому числі і в інформаційній сфері.

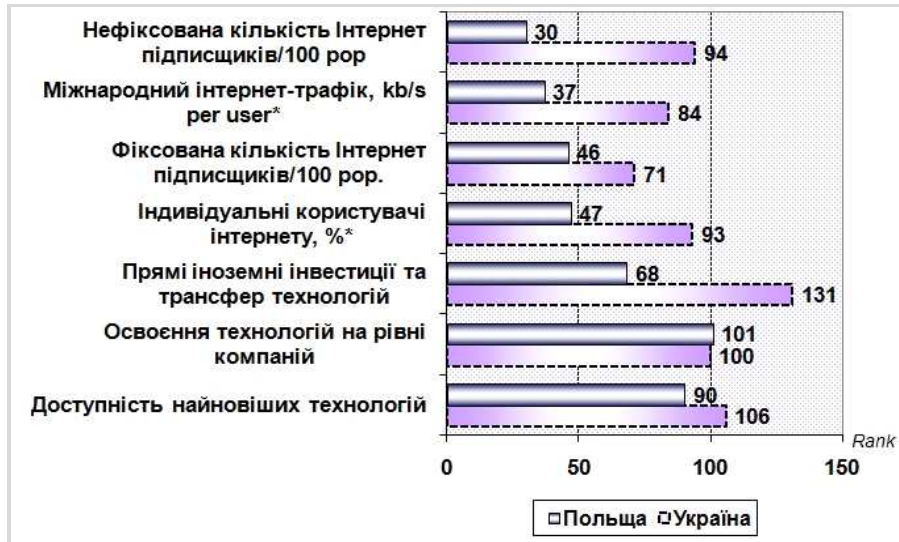

Рис. 1. Технологічна готовність України і Польщі у 2014 році

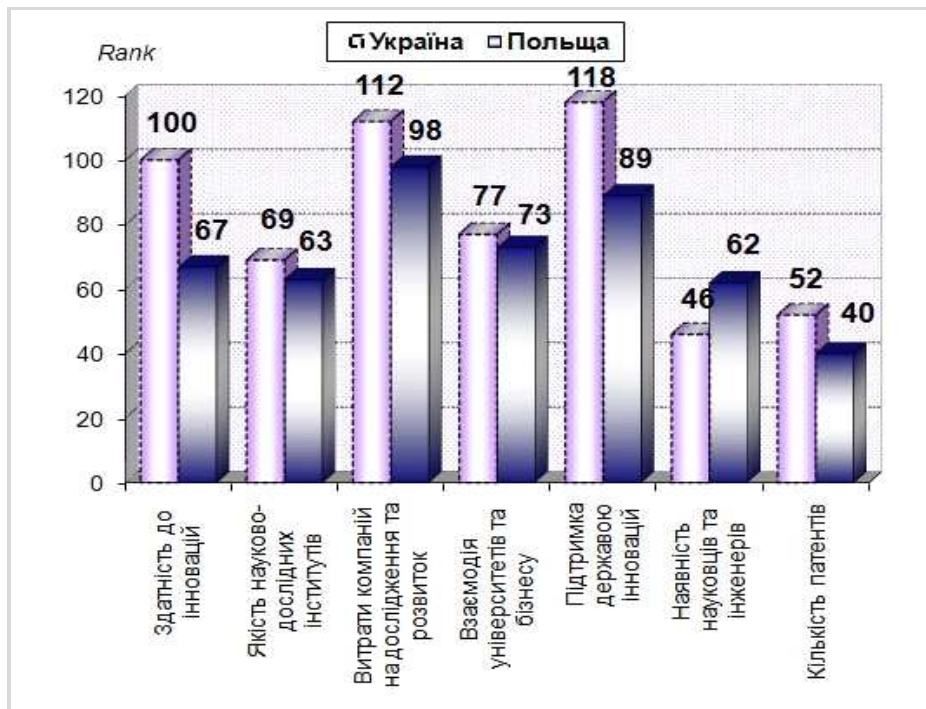

Рис. 2. Інновації в Україні і Польщі у 2014 році

Відносно низькі показники України у групі показників технологічної готовності й інноваційного потенціалу є результатом недостатньо сприятливих умов для інноваційної результативності. Отже, складова інновацій більше не входить до переліку відносних конкурентних переваг нашої країни. На зниження цього рейтингу вплинуло погіршення його складових, зокрема: інноваційної спроможності, якості науково-дослідних інститутів, взаємозв'язку університетів з промисловістю у сфері досліджень і розвитку, низький рівень витрат підприємств на наукові дослідження і розвиток, відсутність достатніх державних закупівель новітніх технологій і продукції. За результатами аналізу можна зробити висновок про те, що слабка інноваційність, а отже,

і конкурентоспроможність, економіки пов'язана з тим, що Україна до критичних розмірів звузила частку високотехнологічних виробництв, що, у свою чергу, призвело до зниження попиту на власні науково-технічні розробки, стримування трансферу технологій і впливу наукових кадрів.

Модель, яка визначає ступінь готовності країни до участі й використання переваг розвитку і демонструє недоліки й переваги країни в інформаційно-технологічному відношенні, є **Індекс мережевої готовності** (або **Networked Readiness Index**) [1]. Цей індекс є комплексним світовим показником розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Методика обчислення індексу була розроблена ще в 2001 році. З 2002 року звіт про дослідження мережевої готовності за цією методикою формується Всесвітнім економічним форумом і міжнародною школою бізнесу INSEAD в рамках серії доповідей про особливості розвитку інформаційного суспільства у світі, які проводяться щороку. Цей індекс вимірює рівень розвитку ІКТ конкретної країни за 71 індикатором, які об'єднані в три великі групи [15]:

- наявність необхідних умов для розвитку ІКТ (урядова готовність);
- готовність населення, бізнесу та державних інституцій до використання ІКТ (індивідуальна готовність);
- рівень використання ІКТ у суспільному житті, у комерційному і державному секторі країни (бізнесова готовність).

Таблиця 2

Індекс мережевої готовності України

Роки	Кількість країн, які порівнюються	Значення індексу	Позиція в рейтингу
2007–2008	127	3,70	70
2008–2009	134	3,90	62
2009–2010	133	3,50	82
2010–2011	138	3,50	90
2011–2012	142	3,85	75
2012–2013	144	3,87	73
2013–2014	148	3,87	81

Джерело: [7–12]

Як показують дані щорічних звітів, на зростання загального індексу мережевої готовності вплинула, у першу чергу, готовність суспільства і кожного окремого громадянина нашої держави до вдосконалення і поширення ІКТ. В 2014 році дана готовність знайшла своє відображення й у цілеспрямованих кроках уряду України з удосконалення мережевих систем. Так, Президент України Петро Порошенко наприкінці липня 2014 року дав розпорядження щодо підготовки нормативних документів з упровадженню сучасних технологій зв'язку в Україні – 3G і 4G, що, за словами гаранта, дасть новий поштовх економіці держави до розвитку. Процес упровадження даних систем Президент доручив новому заступнику голови Адміністрації Президента Дмитру Шимківу, який раніше працював генеральним директором компанії «Microsoft Україна».

Переваги високошвидкісного зв'язку 3G і 4G важко переоцінити, адже користувачам стають доступні величезні обсяги інформації, відходить у минуле необхідність чекати якийсь час завантаження «важких» сторінок або файлу великого обсягу. Перш за все, зручність, а також економія часу є головними перевагами таких

мереж. Попри це, саме мобільний зв'язок, що означає отримання можливості користувачу користуватися по-справжньому високошвидкісним Інтернетом в будь-якому місці, де діє стільниковий зв'язок. Для бізнесу відеоконференції і відеодзвінки теж стануть цілком звичною справою. Завдяки можливості передавати великі обсяги інформації такі мережі відкривають безліч нових можливостей, більшість з яких поки навіть важко уявити. До прикладу, лікарі зможуть дистанційно виконувати операції, застосовуючи роботизовані операційні; нівелюється проблема синхронного перекладу іноземної мови – сучасні програми вже зараз можуть переводити іноземні мови паралельно зі «спічем» людини, яка виступає.

Очевидно, що кроки уряду мають позитивно вплинути на динаміку урядової готовності нашої держави як складової мережевої готовності України до розвитку ІКТ після завершення 2014 року. Звичайно, урядова готовність так чи інакше покращить і бізнесову готовність, оскільки ці дві категорії є взаємопов'язаними. Тому нині маємо всі підстави прогнозувати покращення позицій України в рейтингу мережевої готовності наприкінці звітнього року відносно попереднього.

Формування інформаційного суспільства в процесі інтеграції України до Європейського Союзу вимагає дотримання нашою державою вищого рівня вимог до сфери інформаційної безпеки й інформаційної політики, що, зокрема, передбачає використання інформаційних технологій для посилення взаємодії між урядовими структурами, бізнесом та населенням держави. **Електронний уряд (е-уряд)** виступає інформаційним полем, у рамках якого громадяни можуть безперешкодно взаємодіяти з державою і користуватись послугами, які продукує держава, у будь-який час. Звісно, **рівень розвитку е-уряду** в кожній окремо взятій країні різний. Основним показником, який визначає рівень розвитку е-уряду є комплексний індекс, який формується на основі компіляції трьох складових:

- індекс web-послуг (рівень розвиненості інтернет-послуг з боку уряду);
- індекс телекомунікаційної інфраструктури (рівень оснащеності населення засобами інформаційно-комунікаційних технологій);
- індекс людського капіталу (характеризує готовність населення користуватися інформаційними послугами).

За результатами міжнародної оцінки розвитку електронного управління в 2014 році Україна посіла 87-ме місце у світі серед 193 країн-членів ООН. У 2012 році наша країна займала 68-ме місце, у 2010 році – 54-те місце. Незважаючи на втрату позицій у рейтингу, в 2014 році Україна віднесена до групи країн з високим індексом розвитку електронного управління (існує чотири групи індексів: найвищий, високий, середній, низький). Загальний індекс розвитку електронного управління становить за 2014 рік – 0,5032, а за 2012 рік – 0,5653 [13–14]. Тобто Україна втратила 0,0621 індексу, що позначилося на втраті 19 позицій у загальному рейтингу.

Така тенденція обґрунтована, оскільки за останні два роки в плані розвитку е-уряду нашою країною не було зроблено тих кроків, які планувались. На початку 2012 року керівництвом нашої держави був розписаний план заходів щодо переходу на е-уряд до кінця 2014 року. У рамках проекту планувалось внести до парламенту низку необхідних ініціатив, кінцевим результатом чого повинна була стати поява єдиного електронного простору органів державної влади. Передбачалося, що е-уряд буде працювати на базі єдиного державного порталу адміністративних послуг.

На базі цього порталу влада планує надавати громадянам і бізнесу низку інтернет-послуг. Регулятор спільно з «Укрдержреєстром» мають запуснути такі сервіси, як реєстр адрес (обійдеться державі приблизно 5 млн. грн.), фізичних осіб (ще 5 млн. грн.) та юридичних осіб (15 млн. грн.). Отже, держава пов'яже фактичні адреси з місцезнаходженням всіх українців і підприємств. На базі цих реєстрів за сприяння

Державної податкової адміністрації України буде створено «Єдиний кабінет платника податків, на що заплановано ще 20 млн. грн. Попри це, спільно з Мінсоцполітики планується ввести в обіг електронну соціальну картку (5 млн. грн.) і спільно з Міністерством охорони здоров'я – електронну медичну картку.

Для дослідження нами були обрані індекси, які тією чи іншою мірою характеризують рівень розвитку економіки залежно від факторів зовнішнього і внутрішнього впливу, включаючи ІКТ (індекс глобальної конкурентоспроможності), рівень готовності суспільства (індекс мережевої готовності) та держави (індекс розвитку е-уряду) до використання ІКТ. Однак, розглянуті показники не є сталими й сформованими досвідом попередніх досліджень, їх не можна обчислити за допомогою математичних формул чи рівнянь, вони є абсолютно суб'єктивними, оскільки повністю формуються експертним шляхом. Це означає, що робити об'єктивні прогнози, спираючись на дані індекси, надзвичай важко. Водночас проведені нами дослідження є чудовою базою для здійснення SWOT-аналізу розвитку інформаційного суспільства в Україні (табл. 3).

Проведене дослідження дозволяє побачити проблемне поле розвитку інформаційного суспільства в Україні й надати певні рекомендації щодо усунення або мінімізації наявних прогалів. Отже, перспективними кроками для підвищення конкурентоспроможності України шляхом використання ІКТ є:

- організація навчання державних службовців інформаційно-комунікаційних технологій;
- реалізація національної програми розширення доступу до Інтернету через Wi-Fi і розширення Інтернет-покриття у громадських місцях;
- державно-приватне партнерство з бізнесом для забезпечення бюджетного сектору комп'ютерами;
- оновлення стандартів для початкової і середньої освіти з метою включення положень, що стосуються доступу до ІКТ;
- проведення навчання для підвищення комп'ютерної грамотності найменш захищених верств населення;
- розробка концепції впровадження електронного уряду;
- створення стандартів і рамок для обміну інформацією між G2G, G2B, G2C;
- підтримка і реалізації регіональних і місцевих ініціатив електронного уряду;
- розробка єдиного стандарту для електронного підпису й авторизації єдиної державної установи для управління процесом;
- модернізація ІКТ інфраструктури.

Таблиця 3

SWOT-аналіз розвитку інформаційного суспільства в Україні

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
<p>готовність (жага) переважної більшості населення до отримання більш якісних форм інформаційно-комунікаційних можливостей, технологій і засобів;</p> <p>високий науково-технічний потенціал українців;</p> <p>усвідомлення державною важливості ІКТ та розробка відповідних нормативно-правових актів.</p>	<p>невисокий рівень використання ІКТ в невеликих населених пунктах через низький рівень доходів, а, отже, неможливість отримання недешевих інформаційно-комунікаційних засобів;</p> <p>небажання переважної більшості органів державної влади ламати паперово-бюрократичний механізм взаємодії між суб'єктами господарювання в країні;</p> <p>відтік інтелектуального капіталу;</p>

	ігнорування інновацій; необхідність модернізації переважної більшості мереж, які не оновлювалися роками, для переходу на новий рівень інформатиці суспільства.
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
інтеграція України у високотехнологічний Європейський простір; співпраця країни зі світовими лідерами виробництв інформаційно-технологічних рішень і можливість імплементації їх позитивного досвіду; залучення провідних європейський і світових спеціалістів для оптимізації процесу вдосконалення інформаційних мереж і процесів; збільшення частки IT-фахівців у загальній структурі зайнятості української економіки; розроблення і просування у вищій освіті навчальних програм у сфері ІКТ.	економічні й політичні події, які вплинуть на фінансування програм з розвитку ІКТ; нерозуміння доцільності й необхідності фінансування програм розвитку ІКТ в Україні з боку малозабезпечених і неосвічених верств населення; втрата традиційних міжнародних ринків і, як наслідок, глибока криза через ігнорування інновацій, здатних значно здешевити процес виробництва продукції; втрата потенційних інвестицій в економіку.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У сучасних умовах розвитку української економіки, коли майже всі її сфери потребують серйозної модернізації, індустрія інфокомунікацій стає одним із важливих інструментів формування нового економічного укладу більш високого рівня. Розвиток IT-сфери і поширення ІКТ у всіх галузях народного господарства сприятиме не лише покращенню «глобальних» індексів і зміцненню позицій України на міжнародній арені, але й стане найважливішим чинником якісного поліпшення системи державного управління, освіти, охорони здоров'я та інших сфер життєдіяльності суспільства, що має важливе значення для досягнення довгострокових цілей ефективного розвитку конкурентоспроможної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Niss.gov.ua [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.niss.gov.ua/articles/379/>.
2. Геєць В. М. Економіка знань та її перспективи для України. Наукова доповідь. Інститут економічного прогнозування Національної академії наук України / В. М. Геєць, В. П. Александрова, Ю. М. Бажал, М. С. Данько, В. В. Дем'яненко, С. І. Кіреєв, І. С. Кузнєцова, О. О. Лапко, О. С. Лапко, І. В. Оdotюк, О. С. Олійник, С. В. Онишко, А. П. Ревенко, Л. І. Федулова, Т. І. Щедрина, Л. В. Юрковська, О. Б. Шевчук / за ред. В. М. Геєця. – К.: ІЕП НАНУ, 2005. – 168 с.
3. Індекс глобальної конкурентоспроможності: звіт за 2013–2014рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2013-2014>.
4. Індекс глобальної конкурентоспроможності: звіт за 2012–2013рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2012-2013>.
5. Індекс глобальної конкурентоспроможності: звіт за 2011–2012рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2011-2012>.
6. Індекс глобальної конкурентоспроможності: звіт за 2010–2011рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2010-2011>.
7. Індекс мережевої готовності: звіт за 2014 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www3.weforum.org/docs/GITR/2014/GITR_OverallRanking_2014.pdf.

8. Индекс мережевої готовності: звіт за 2013р. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www3.weforum.org/docs/GITR/2014/GITR_OverallRanking_2013.pdf.
9. Индекс мережевої готовності: звіт за 2011–2012рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www3.weforum.org/docs/GITR/2012/GITR_Chapter1.1_2012.pdf.
10. Индекс мережевої готовності: звіт за 2009–2010рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.weforum.org/pdf/GITR10/TheNetworkedReadinessIndexRankings.pdf>.
11. Индекс мережевої готовності: звіт за 2008–2009рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.weforum.org/pdf/gitr/2009/Rankings.pdf>.
12. Индекс мережевої готовності: звіт за 2007–2008рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.weforum.org/pdf/gitr/2008/Rankings.pdf>.
13. Индекс розвитку е-уряду: звіт за 2014р. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [at http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2014](http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2014).
14. Индекс розвитку е-уряду: звіт за 2012р. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [at http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2012](http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2012)
15. Индекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій: звіт за 2013–2014рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://gtmarket.ru/ratings/ict-development-index/ict-development-index-info>.
16. Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США / Ф. Махлуп. – М. : Прогресс, 1966. – С. 33–35.

Матеріал надійшов до редакції 09.04.2015 р.

АНАЛИЗ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Морзе Наталья Викторовна

доктор педагогических наук, профессор, член-корреспондент НАПН Украины, проректор по информатизации учебно-научной и управленческой деятельности Киевский университет имени Бориса Гринченко, г. Киев, Украина.
n.morze@kubg.edu.ua

Веселовская Ольга Владимировна

кандидат экономических наук, начальник отдела международных связей Киевский университет имени Бориса Гринченко, г. Киев, Украина.
o.veselovska@kubg.edu.ua

Аннотация. В статье проанализировано развитие информационного общества в Украине путем ретроспективного сравнения индекса глобальной конкурентоспособности, индекса сетевой готовности и индекса развития е-правительства, которые отражают основные тенденции использования информационно-коммуникационных технологий в украинском обществе. На основе полученных результатов проведен SWOT-анализ развития информационного общества в Украине; определены основные проблемы и перспективы его развития и разработаны рекомендации по повышению конкурентоспособности Украины путем использования информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: индекс глобальной конкурентоспособности; индекс сетевой готовности; индекс развития е-правительства; информационно-коммуникационные технологии; информационное общество.

ANALYSIS OF THE COMPETITIVENESS OF UKRAINIAN ECONOMY IN THE LIGHT OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Nataliia V. Morze

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Vice-Rector on Informational Technologies Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

n.morze@kubg.edu.ua

Olha V. Veselovska

PhD (economical sciences), Head of the International Department

Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

o.veselovska@kubg.edu.ua

Abstract. The article analyzes the development of information society in Ukraine by retrospective comparison of the Global Competitiveness Index, Networked Readiness Index, E-Government Development Index, reflecting the major trends of ICT use in Ukrainian society. Based on the received results the SWOT-analysis of the information society development in Ukraine was made; the main problems and perspectives of its development were determined, the recommendations for increasing the level of the competitiveness of Ukrainian economy through the use of information and communication technologies were developed.

Keywords: Global Competitiveness Index Networked Readiness Index, E-Government Development Index, with information and communication technologies, informational society.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Niss.gov.ua, [online]. – Available from:<http://www.niss.gov.ua/articles/379/> (in Ukrainian).
2. Geets V. M. Knowledge economy and its prospects for Ukraine. The scientific report. Institute of Economic Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine / V. M. Geets, V. P. Aleksandrova, Yu. M. Bazhal, M. S. Danko, V. V. Demyanenko, S. I. Kireev, I. S. Kuznetsova, O. O. Lapko, O. S. Lapko, I. V. Odotyuk, O. S. Oliynik, S. V. Onishko, A. P. Revenko, L. I. Fedulova, T. I. Schedrina, L. V. Yurkovska, O. B. Shevchuk / edited by V. M. Geets B. – K. : IEP NANU, 2005. – 168 p. (in Ukrainian).
3. The Global Competitiveness Report 2013–2014 [online]. – Available from : <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2013–2014> (in English).
4. The Global Competitiveness Report 2012–2013 [online]. – Available from : <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2012–2013> (in English).
5. The Global Competitiveness Report 2011–2012 [online]. – Available from : <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2011–2012> (in English).
6. The Global Competitiveness Report 2010–2011 [online]. – Available from : at <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2010-2011>. (in English).
7. The Networked Readiness Index Report 2014 [online]. – Available from : http://www3.weforum.org/docs/GITR/2014/GITR_OverallRanking_2014.pdf. (in English).
8. The Networked Readiness Index Report 2013 [online]. – Available from : http://www3.weforum.org/docs/GITR/2014/GITR_OverallRanking_2013.pdf (in English).
9. The Networked Readiness Index Report 2011–2012, [online]. – Available from : http://www3.weforum.org/docs/GITR/2012/GITR_Chapter1.1_2012.pdf (in English).
10. The Networked Readiness Index Report 2009–2010 [online]. – Available from : <http://www.weforum.org/pdf/GITR10/TheNetworkedReadinessIndexRankings.pdf> (in English).
11. The Networked Readiness Index Report 2008–2009 [online]. – Available from : <http://www.weforum.org/pdf/gitr/2009/Rankings.pdf> (in English).
12. The Networked Readiness Index Report 2007–2008 [online]. – Available from : <http://www.weforum.org/pdf/gitr/2008/Rankings.pdf> (in English).
13. The e-government survey 2014 [online]. – Available from : <http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2014>. (in English).
14. The e-government survey 2012 [online]. – Available from : <http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2012> (in English).
15. The ICT Development Index Report 2013–2014 [online]. – Available from : <http://gtmarket.ru/ratings/ict-development-index/ict-development-index-info> (in English).
16. Mahlup F. Production and dissemination of knowledge in the United States / F. Mahlup. – M. : Progress, 1966. – P. 33–35 (in Russian).

This work is licensed under [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).